

Zpravodaj ombudsmana a dětského ombudsmana

5/2025

Úvodní slovo

Milé čtenářky, milí čtenáři,

vítejte u letošního posledního čísla našeho Zpravodaje. Blížící se konec roku obvykle provází slavnostní nálada – alespoň soudě podle výloh obchodů, reklam a společenských pozvánek. Témata, která vám přinášíme v aktuálním vydání, však spíš než k oslavám vybízejí k zamýšlení.

Hned několik příspěvků se totiž venuje vážným problémům souvisejícím s dětmi. A ty nelze skrýt za sváteční výzdobu ani pod sněhovou peřinu. Naopak je musíme přinést na světlo a mluvit o nich. Pomoci k tomu může i náš [dotazník](#), který je pro vás otevřený ještě do 15. prosince.

Přejme si do nového roku, ať pomoc nás dospělých musí děti vyhledávat co nejméně. A také ať se nám daří pojmenovávat problémy a nacházet cesty, jak je řešit.

Tým Kanceláře veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí

Pomohli jsme napravit chybu úřadu

Upozornili jsme OSPOD, že odebrání dítěte z péče rodiče je krajní řešení (sp. zn. 5383/2023/VOP)

Pokud OSPOD vyhodnotí dítě jako ohrožené z důvodu fyzického trestání, má zároveň ihned rodiči doporučit či nařídit odbornou poradenskou pomoc.

Obrátila se na nás matka, protože chtěla získat zpět do péče svého 13letého syna. Byl jí odebrán kvůli nepřiměřenému fyzickému trestání. Matka sama přiznávala, že jej neumí výchovně zvládnout. OSPOD chlapce nejprve označil za ohroženého, později dokonce podal na matku trestní oznámení.

Soud chlapce svěřil do péče dětského domova. Poté OSPOD matku propojil se střediskem výchovné péče, kde se naučila lépe řešit vypjaté situace. Chlapec se tak po několika měsících mohl vrátit zpátky domů.

Upozornili jsme OSPOD, že odbornou pomoc měl matce doporučit okamžitě, jakmile chlapce vyhodnotil jako ohroženého. Tím mohl předejít vyhroceným incidentům a odebrání dítěte.

Do černého musí střílet nejen střelci, ale i hygiena. Přiměli jsme krajskou hygienickou stanici, aby se při posuzování hluku zaměřila i na krátkodobou brokovou střelbu (sp. zn. [1766/2024/VOP](#)).

Obyvatele obce obtěžoval hluk z nedaleké venkovní střelnice. Nejvíce je rušila příležitostná broková střelba. Obrátili se na krajskou hygienickou stanici (KHS), která prokázala překročení hlukových limitů. Střelnici udělila pokutu. To ale zvukovou situaci místních nezlepšilo.

S úřady jsme se shodli na tom, že podle zákonných postupů není důvod k pozastavení provozu celé střelnice. Navrhli jsme, ať se KHS při měření hluku zaměří právě na brokovou střelbu.

V případě, že znova zjistí překročení hlukového limitu, opět uloží pokutu za přestupek. Pokud se situace nezlepší ani po ukládání pokut, KHS musí zvážit, zda jsou splněny podmínky pro zahájení řízení o pozastavení provozu brokové střelby.

Během šetření jsme od Policie ČR obdrželi doplněk Provozního řádu střelnice, kterým se zakazuje střelba v neděli a o svátcích, což povede ke snížení hlukové zátěže v „klidových“ dnech.

Dívka zaplatila daň za pozemky, které nevlastnila. Díky nám jí finanční úřad vrátil peníze zpět (sp. zn. [3003/2025/VOP](#))

Vlastník musí finančnímu úřadu nahlásit změnu vlastnictví nemovitosti. V opačném případě riskuje, že mu finanční úřad vyměří daň nesprávně.

Do takové situace se dostala i dívka, která zdědila po babičce několik pozemků, ale s nimi i dluhy na daní z nemovitostí. Finanční úřad po ní dlužnou částku začal vymáhat exekucí. Dědička se domnívala, že úřad postupuje nesprávně, sama však nedokázala situaci vyřešit.

Zjistili jsme, že finanční úřad požadoval zaplatit daň i za pozemky, které babička před smrtí prodala novému majiteli. Dívka proto na naši radu podala dodatečné daňové přiznání na daň nižší a finanční úřad jí peníze vrátil.

Bloudící spis zdržoval opravu mostu. Pomohli jsme věc posunout (sp. zn. [6645/2024/VOP](#))

Kvůli uzavřenému mostu, který čeká na opravu, musí lidé volit náročnou objížďku. Opravu komplikuje spor s majitelem potřebných pozemků, který se brání proti rozhodnutí o povolení opravy mostu. Věc průběžně rozhodovalo několik úřadů – magistrát, krajský úřad, ministerstvo a časem i nově vzniklý Dopravní a energetický stavební úřad (DESU). Spis cestoval mezi nimi a nebylo jasné, kde se nachází.

V šetření jsme zjistili, že spis doputoval k DESU, který zdědil nerozhodnuté odvolání majitele pozemků od původně příslušného ministerstva. Ministerstvo jej přitom mělo dávno vyřídit. Krajskému úřadu jsme do budoucna doporučili změnu praxe pro práci se spisem v případech, kdy ví, že po jeho rozhodnutí budou případ dále rozhodovat paralelně jiné dva úřady – jemu podřízený a jemu nadřízený.

Magistrát jsme upozornili, že měl aktivně usilovat o získání spisu a pokračovat v řízení o opravě mostu s ohledem na neutěšenou dopravní situaci v lokalitě. Krajský úřad naše doporučení přijal. DESU mezitím rozhodl o odvolání a magistrát získal spis, aby pokračoval ve svém řízení.

Dosáhli jsme u stavebního úřadu zahájení řízení o odstranění nepovolené stavby (sp. zn. [3719/2024/VOP](#))

Bez vědomí ženy zvýšila sousedící firma zeď, která odděluje oba pozemky. Během přestavby ve zdi přibyla trubka k přisávání vzduchu s vyústěním na její pozemek. Firma získala v minulosti na úpravu zdi stavební povolení, ale stavební úřad se ženou při povolování vůbec nejednal. Když žena zjistila, že firma zeď zvýšila, bylo už pozdě, aby se mohla proti povolení bránit.

Vyzvali jsme stavební úřad, aby provedené práce prověřil. Ukázalo se, že firma zeď postavila ještě o 30 cm vyšší, než měla povoleno. Umístění trubky na sousedící pozemek povolení také neumožňovalo. Po našem zásahu úřad zahájil řízení o odstranění nepovolených částí stavby, i když dříve tvrdil, že je vše v pořádku.

Úřad ignoroval důkazy o rušení nočního klidu. Naše šetření pomohlo ke snížení hluku (sp. zn. [3073/2024/VOP](#))

Oznámení o přestupku mohou úřady odložit pouze za podmínky, že neexistují důkazy o jeho spáchání. Jako důkaz mohou sloužit videonahrávky policistů.

Bývalá kasárna Karlín slouží jako kulturní centrum s koncerty a letním kinem, kde je živo i po 22. hodině. To ruší klid okolních obyvatel, kteří se proti tomu bránili. Úřad městské části Praha 8 oznámení o přestupku odložil. Pražský magistrát i Ministerstvo vnitra v jeho postupu neshledaly pochybení, i přes to že úřad ignoroval důkazy o hluku. V kasárnách opakovaně zasahovala policie. Její nahrávky dokládají, že hluk hodnotila jako rušivý a vyzývala ke zjednání nápravy. Úřad s nahrávkami policie nepracoval.

Po našem šetření došlo ke změně. Pro rok 2025 pořadatel naplánoval méně koncertů a zvuk filmů pouštěl do sluchátek. Praha po vzoru jiných měst přijme obecně závaznou vyhlášku, v níž určí konkrétní akce, kvůli kterým bude zkrácena doba nočního klidu.

Ministerstvo obrany odmítlo kvůli citlivým údajům zveřejnit informaci, kterou dříve poskytlo. Přiměli jsme ho k nápravě (sp. zn. [7141/2024/VOP](#))

Úřady by měly informace poskytnuté na žádost do 15 dnů zveřejnit.

S žádostí o poskytnutí informace se muž obrátil na Ministerstvo obrany. To mu vyhovělo. Informaci ale následně nezveřejnilo ve stanovené lhůtě. Místo toho jen informovalo o poskytnutí informace a jejím obsahu. Argumentovalo, že poskytnutý dokument obsahuje citlivé údaje a že jde o mimořádně rozsáhlou informaci.

Podle nás poskytnutá informace nebyla mimořádně rozsáhlá (měla 2,1 MB). Zda obsahovala citlivé údaje, které brání zveřejnění, mělo ministerstvo zvažovat před jejím poskytnutím žadateli, nikoliv až po.

Vyzvali jsme ministryni obrany, aby poskytnutou informaci zveřejnila, což nakonec udělala.

Spory o existenci pozemních komunikací se vlečou dlouhé měsíce. Po úřadech požadujeme, aby rozhodovaly v přiměřené lhůtě (sp. zn. 4627/2024/VOP)

Úřady jsou povinny vydat správní rozhodnutí v přiměřené lhůtě.

Devět let posuzují silniční správní úřady povahu konkrétní cesty. Od roku 2016 se vleče správní řízení o tom, zda je to veřejně přístupná účelová komunikace.

Zlínský magistrát ani tamní krajský úřad nezvládají vydávat jednotlivá rozhodnutí v přiměřené lhůtě. Oba úřady si stěžují na nedostatek zaměstnanců. Požadovali jsme, aby úřady každé další rozhodnutí vydaly do dvou měsíců. Přesto magistrát nevydal nové rozhodnutí ani po sedmi měsících.

Nepřijetí opatření k nápravě magistrátem jsme oznámili krajskému úřadu.

Zkontrolovali jsme, že OSPOD dělá vše pro to, aby dostal dívku do zařízení s odpovídající péčí (sp. zn. 315/2025/DO)

Dívka (17 let) si stěžovala dětskému ombudsmanovi, že je svěřená do péče dětského domova, který pro ni není vhodný. V dětském domově má řadu výchovných problémů a neumějí si poradit ani s jejími specifickými zdravotními potřebami. Přála by si být v péči konkrétního zařízení, kde by se o ni uměli postarat. Měla podezření, že se do vybraného zařízení nedostala, protože OSPOD se jejímu případu dostatečně nevěnoval.

Ověřili jsme, že OSPOD místo pro dívku v zařízení vyjednal, zařízení ale nemohlo dívku z kapacitních důvodů přijmout. Zkontrolovali jsme, že OSPOD se situací zabývá a dívka se bude moci přesunout do zařízení nejpozději v lednu 2026.

Přiměli jsme úřad práce, aby přepočítal a navýšil doplatek na bydlení (sp. zn. 715/2025/VOP)

Bydlí-li v jednom bytě osoby, které nevedou společnou domácnost, určí úřad práce náklady na bydlení za celý byt a vypočte podíl z těchto nákladů připadající na žadatele o doplatek na bydlení.

Muž a jeho spolubydlící sdíleli byt, měli však oddělené domácnosti. V této situaci muž požádal úřad práce o doplatek na bydlení. Dostal jej, ale zdál se mu příliš nízký. K úhradě nákladů na bydlení nestačil. Muž nás proto požádal, abychom částku prověřili.

Zjistili jsme, že úřad počítal jen s náklady na jednu místnost, místo aby vzal v potaz celý byt a rozdělil náklady mezi oba obyvatele.

Úřady nám nakonec daly za pravdu a doplatek na bydlení muži zvýšily.

Pomohli jsme vyjasnit právní úpravu

Mluvili jsme s chlapcem, který se nechtěl vídat s mámou (sp. zn. 2654/2025/VOP)

Orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD), který zastupuje dítě u soudu, má předat soudu přání dítěte a svůj názor na to, co je pro dítě nejlepší.

Chlapec (11 let) si stěžoval, že ho OSPOD nutí chodit k mámě. On se s ní ale vídat nechce. Soud nedávno rozhodl, že se má s mámou vídat jednou za 14 dní o víkendu. Na tom se dohodli i rodiče. Nyní probíhalo nové řízení.

Zjistili jsme, že OSPOD s chlapcem během soudního řízení několikrát mluvil o tom, jak by si péči rodičů představoval. Jeho přání předával soudu. Chlapci jsme vysvětlili, že OSPOD i soud musí brát v úvahu jeho názor. Zároveň však musí zohlednit i vše, co se kolem dítěte děje, jak se chovají rodiče a jak to dopadá na prožívání dítěte.

OSPOD podle nás postupoval správně.

Přesvědčili jsme Ministerstvo zahraničních věcí, že i v případě nepřijatelných žádostí ruských a běloruských občanů o pobyt je třeba činit usnesení (sp. zn. 3036/2025/VOP)

Při zjišťování nepřijatelnosti žádostí ruských a běloruských občanů o udělení oprávnění k pobytu se postupuje obdobně podle zákona o pobytu cizinců. Velvyslanectví má proto povinnost o nepřijatelnosti žádosti o pobyt učinit usnesení do spisu.

Ruský student opakovaně žádal české velvyslanectví o dlouhodobý pobyt za účelem studia. Takové žádosti však Česko od občanů Ruské federace nepřijímá. Student namítl, že i tak by měl dostat usnesení, proti kterému by se mohl soudně bránit.

Dospěli jsme k závěru, že podle zákona je usnesení do spisu nezbytné i v těchto případech.

Ministerstvo zahraničních věcí naše odůvodnění uznalo. Velvyslanectví proto nyní bude v případě nepřijatelných ruských a běloruských žádostí o pobyt usnesení vyhotovovat.

Navštěvujeme zařízení

Už od roku 2006 jsme národním preventivním mechanismem – chráníme lidi před špatným zacházením. Proto navštěvujeme zařízení, kde jsou lidé omezení na svobodě nebo závislí na poskytované péči. Jedná se například o věznice, dětské domovy nebo domovy pro seniory. Od roku 2018 rovněž sledujeme, jak Česká republika naplňuje práva lidí s postižením podle Úmluvy 6 OSN o právech osob se zdravotním postižením. Proto navštěvujeme také zařízení, kde jsou lidé se zdravotním postižením.

V září 2025 jsme uskutečnili systematickou návštěvu Věznice Světlá nad Sázavou, Dětského domova Jaroměř, psychiatrického oddělení v Nemocnici Tábor a dvou zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP) ve Dvoře Králové nad Labem a Klokánek v Žatci.

V říjnu 2025 proběhla systematická návštěva Dětského domova Hamr na Jezeře a neregistrované sociální služby Domov klidného stáří v Kyjově. Taktéž jsme sledovali průběh správního vyhoštění ze Zařízení pro zajištění cizinců Balková do moldavského Kišiněva.

Připomněli jsme cizinecké policii, že včasná komunikace pomáhá předcházet vypjatým situacím během vyhoštování (sp. zn. 15/2025/NZ)

Na konci dubna jsme monitorovali vyhoštění tří občanů Nigérie z České republiky do jejich domovské země. Odlet probíhal z mnichovského letiště.

Cizinci se dozvěděli všechny informace o svém návratu až během převozu. Dva z nich krátce protestovali, poté však uposlechli pokyny policie. Třetí začal klást pasivní odpór a situace postupně eskalovala. Policii situaci zvládli profesionálně a bez nepřiměřených zákroků.

Silné emoce při nedobrovolném návratu, vyvolané mimo jiné i nedostatkem informací, nejsou ničím výjimečným. Upozornili jsme proto Ředitelství služby cizinecké policie na důležitost včasné a srozumitelné komunikace. Ta pomáhá zmírnit napětí dříve, než dojde k převozu. Připomněli jsme také, že případné obavy z maření vyhoštění je třeba předem písemně zaznamenat a přesvědčivě odůvodnit. Ředitelství naše navržené opatření přijalo a podniklo kroky ke zlepšení stávající praxe.